

Sınaq		10	
Fizika			
1	C	11	C
2	D	12	C
3	B	13	B
4	D	14	C
5	A	15	A
6	D	16	B
7	B	17	E
8	A	18	E
9	E	19	E
10	B	20	D
		21	E
		22	C
		23	2134
		24	10
		25	60
		26	15
		27	1BD2CE3A

I qrup

Tapşırıq 28.

Hölli: Qaba su əlavə edilməzdən öncə (şəkil 1) tarazlıq halında olan cismə təsir edən ağırlıq qüvvəsi ipdə yaranan gərilmə qüvvəsinə bərabər olur: $F_{ağ} = T_1 = 20 \text{ N}$

Qaba su əlavə edildikdən sonra (şəkil 2) tarazlıq halında olan cismə təsir edən ağırlıq qüvvəsi ipdə yaranan gərilmə qüvvəsi ilə arximed qüvvələrinin cəminə bərabər olur:

$$F_{ağ} = T_2 + F_A; \quad F_A = T_2 - F_{ağ} = 20 \text{ N} - 12 \text{ N} = 8 \text{ N}$$

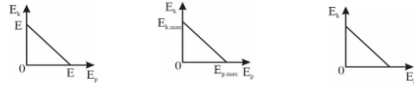
Cismə su tərəfindən təsir edən arximed qüvvəsi $F_A = \rho_{su} V_{g}$ ifadəsi ilə təyin olunur. Sonuncu ifadəyə əsasən cismin həcmi aşağıdakı kimi hesablanır:

$$V_g = \frac{F_A}{\rho_{su} g} = \frac{8 \text{ N}}{1000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} \cdot 10 \frac{\text{N}}{\text{kg}}} = 8 \cdot 10^{-4} \text{ m}^3 = 0,8 \text{ dm}^3$$

Cavab: 0,8

Tapşırıq 29.

Hölli: Havanın müqavəməti nəzərə alınmadığından tam mexaniki enerji sabit qalır (mexaniki enerji daxili enerjiyə çevrilmir): $E = E_k + E_p = \text{const}$. Maksimal hündürlüyə çatana qədər şaquli yuxarı atılmış cismin kinetik azalır, potensial enerjisi isə artır. Enerjinin saxlanması qanununa əsasən kinetik enerji nə qədər azalrsa, potensial enerji də o qədər artır: $E_k = E - E_p$. Bu ifadədən göründüyü kimi potensial enerji artdıqca kinetik enerji xətti azalır:

Tapşırıq 30.

Hölli: Qrafikin 1→2 hissəsində $\rho = \text{const}$ olduğundan bu proses doyan su buxarının izotermik genişlənmə prosesidir.

Həcm artdığından su buxarının kütləsi artır: $m = \rho V$; $\rho = \text{const} \Rightarrow m \uparrow - V \uparrow$

Qrafikin 2→3 hissəsində $\rho = \frac{1}{V}$ olduğundan bu proses doymayan su buxarının izotermik genişlənmə prosesidir.

Sıxlıqla həcm tərs mütənəsb olduğundan su buxarının kütləsi dəyişmir: $m = \rho V = \text{const}$.

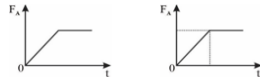
Cavab: Qrafikin 1→2 hissəsində su buxarının kütləsi artır, 2→3 hissəsində su buxarının kütləsi dəyişmir.

IV qrup

Tapşırıq 28.

Hölli: Şarta əsasən kran açıldıqdan sonra qaba hər bir saniyədə tökülən suyun miqdarı eynidir. Başqa sözlə, qabdakı su AB səyyəyəsindən cismin üst səthinə qədər bərabər sürətlə qalxır: $h \sim t$. Bu zaman cismin suya batan həcmi də zamanla düz mütənəsb artır: $V_b \sim t$. Suyu batan cismə təsir edən arximed qüvvəsi cismin suya batan həcmi ilə düz mütənəsbdir: $F_A = \rho_{su} V_b g \Rightarrow F_A \sim V_b$. Beləliklə, $V_b \sim t \Rightarrow F_A \sim t$.

Qabdakı su cismin üst səthinə çatdıqca cisim tamamilə suya batır. Qabdakı suyun sonrakı artımı zamanı cismə təsir edən Arximed qüvvəsi dəyişmir: $F_A = \rho_{su} V_g = \text{const}$:

Tapşırıq 29.

Hölli: İpdən asılmaqla su daxilində tarazlıqda olan cismə üç qüvvə – şaquli aşağı istiqamətdə ağırlıq qüvvəsi, şaquli yuxarı istiqamətdə Arximed qüvvəsi və ipin gərilmə qüvvəsi təsir edir. Cisim tarazlıqda olduğunda ona təsir edən bu üç qüvvənin əvəzləyici sıfıra bərabərdir: $F_a = 0$

Qaba su əlavə edilməzdən öncə (şəkil 1) tarazlıq halında olan cismə təsir edən ağırlıq qüvvəsi ipdə yaranan gərilmə qüvvəsinə bərabər olur: $F_{ağ} = T_1 = 20 \text{ N}$

Qaba su əlavə edildikdən sonra (şəkil 2) tarazlıq halında olan cismə təsir edən ağırlıq qüvvəsi ipdə yaranan gərilmə qüvvəsi ilə Arximed qüvvələrinin cəminə bərabər olur:

$$F_{ağ} = T_2 + F_A; \quad F_A = T_2 - F_{ağ} = 20 \text{ N} - 12 \text{ N} = 8 \text{ N}$$

Cavab: $F_a = 0$; $F_A = 8 \text{ N}$

Tapşırıq 30.

Hölli: Cismə su tərəfindən təsir edən Arximed qüvvəsi $F_A = \rho_{su} V_g = \rho_{su} \frac{m}{\rho_c} g = \frac{\rho_{su}}{\rho_c} F_g$ ifadəsi ilə təyin olunur. Sonuncu ifadəyə əsasən cismin sıxlığı aşağıdakı kimi hesablanır:

$$\rho_c = \frac{F_g}{F_A} \rho_{su} = \frac{20 \text{ N}}{8 \text{ N}} \cdot 1000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} = 2500 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$$

Cavab: 2500